

Motion till riksdagen 2021/22:4664

av **Jessica Rosencrantz m.fl. (M)**

med anledning av prop. 2021/22:210 Tidigt kommunalt ställningstagande till vindkraft

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen avslår propositionen.

Motivering

I propositionen föreslår regeringen att en kommun på begäran ska ta ställning till om en viss plats kan tas i anspråk för vindkraft eller inte. Ställningstagandet ska bygga på en karta som utvisar det mark- eller vattenområde som är avsett att tas i anspråk samt uppgifter om det högsta antalet vindkraftverk och deras högsta höjd. Kommunens ställningstagande ska motiveras och lämnas inom nio månader från det att en begäran har kommit in. Kommunens ställningstagande ska utgöra en processförutsättning för tillståndsprövningen. Förslagen syftar bl.a. till att göra tillståndsprocessen mer effektiv och förutsägbar.

Moderaterna delar ambitionen att göra tillståndsprocesserna effektivare och mer förutsägbara. Skyndsam handläggning av alla typer av tillståndsärenden är centralt för företags möjligheter att utveckla och expandera sin verksamhet. Vi har länge kritiserat regeringen för att den inte har agerat i fråga om de alltför långdragna miljötillståndsprocesser som i dag hämmar bl.a. industrins omställning. Detta gäller även utbyggnaden av energisystemet, som i dag tar alltför lång tid. Vi menar samtidigt att kommuners möjligheter att fatta beslut om vindkraftsetableringar bör bevaras.

Regeringen saknar svar på hur Sveriges växande elbehov ska tillgodoses

Sveriges elbehov är växande. Experter menar att vi inom bara några tiotal år kommer att behöva dubbelt så mycket el för att tillgodose det växande behov som uppstår när industrier och transporter elektrifieras.

Svensk elproduktion har länge varit en av världens mest trygga och rena. Vattenkraften och kärnkraften producerar ren el med pålitlig leverans och det senaste decenniet har även vindkraften spelat en allt viktigare roll. Sammantaget har det varit avgörande för industrins konkurrenskraft, den ekonomiska välfärden och de förhållandevis låga utsläppen.

De senaste åren har dock det tidigare så stabila svenska elsystemet haft mindre marginaler och elproduktionen är inte lika pålitlig. Företag som vill etablera sig eller expandera sina verksamheter har inte kunnat göra det för att det saknas tillgång till el. Elpriserna har varierat kraftigt, inte minst i södra Sverige, och beroendet av import av el från Europa är alltför stort – inte minst i dagens ansträngda säkerhetsläge.

Därtill har oljekraftverket i Karlshamn – en effektreserv i elsystemet – startats för att säkerställa att det finns tillräckligt med el under dagar med låg elproduktion och hög efterfrågan. Bristerna i elsystemet är ett hot mot Sverige som industriland, slår direkt mot svenska jobb och försämrar våra möjligheter att bidra till det globala klimatarbetet.

Situationen är ett resultat av regeringens dysfunktionella energipolitik, där fossilfri elproduktion har lagts ned på rent ideologiska grunder. Stängningen av Ringhals reaktor 1 och 2 innebär att leveranssäker elproduktion motsvarande nästan 10 procent av Sveriges årliga elkonsument har försvunnit.

Regeringen utgår från att de problem man orsakat ska kunna lösas genom ett ensidigt fokus på omfattande utbyggnad av vindkraft. Som en del i detta förväntar man sig att kommunerna ska acceptera stora mängder vindkraftsprojekt, med långtgående konsekvenser för såväl kommunernas möjlighet att planera hur dess mark ska användas, påverkan på enskildas fastigheter och långtgående konsekvenser för människors närmiljö.

Den proposition som regeringen nu lagt på riksdagens bord är ett exempel på detta ensidiga fokus. Den berör enbart tillståndprocesserna för vindkraften. Samtidigt saknar regeringen en helhetssyn på hur elsystemet ska kunna möta framtidens behov, liksom svar på varför kommuner och enskilda i allt högre grad ska acceptera vindkraften.

Förslagen ökar risken för kommunerna

Enligt förslagen i propositionen ska kommuner ta ställning till etablering av vindkraft utifrån en ansökan som omfattar en karta som utvisar det mark- eller vattenområde som är avsett att tas i anspråk, uppgifter om det högsta antal vindkraftverk som anläggningen är avsedd att omfatta och vindkraftverkens högsta höjd. Moderaterna, liksom flera remissinstanser, menar att detta är ett alltför begränsat underlag.

Kommuners medborgare bör ges möjlighet att påverka hur kommunen utvecklar medborgarnas närmiljö. Kommunala beslutsfattare i frågor om kommunens mark och vatten har därmed långt fler aspekter att ta hänsyn till än den information som regeringen menar ska ligga till grund för begäran. Det handlar t.ex. om utredningar av buller, siktanalyser och visualiseringar av anläggningen i landskapet. Detta är inte minst viktigt mot bakgrund av att kommuner som lämnar ett positivt besked till vindkraftsutbyggnad enligt förslagen kommer att vara låsta till detta under en lång tid.

Regeringen menar att den typen av underlag prövas senare i tillståndprocessen, och att det skulle innebära en dubbel prövning av vindkraften om de var ett krav för det kommunala ställningstagandet.

Moderaterna menar att detta visserligen stämmer, men att regeringens lösning på problemet kommer att innebära att kommuner i hög utsträckning kommer att neka

vindkraftsetableringar för att inte löpa risken att godkänna projekt med omfattande negativ inverkan på medborgarnas närmiljö eftersom dessa inte kan bedömas.

Förslagen leder till osäkerhet för kommuner och vindkraftsprojektörer

Under 2021 avvisade kommuner ansökningar om att bygga vindkraft omfattande fyra av fem ansökta vindkraftverk. Det är uppenbart att kommuner bedömer att nackdelarna överväger fördelarna vid många vindkraftsetableringar, och att detta leder till en ovilja att ta emot vindkraft.

Regeringen har tillsatt en utredning som ska lämna förslag som stärker kommunernas incitament att medverka till utbyggnad av vindkraft. Uppdraget ska redovisas senast den 31 mars 2023, vilket i praktiken innebär att någon lagstiftning på området inte kan bli aktuell förrän mitten av 2024.

Samtidigt föreslår regeringen i och med propositionen att kommuner redan från den 1 januari 2023 blir skyldiga att lämna ett tidigt besked om de tillåter en vindkraftsetablering eller ej. Moderaterna menar att regeringen därmed skapar en situation där såväl kommuner som vindkraftsprojektörer i hög utsträckning kommer att vilja invänta de aviserade förslagen om incitament, och att ansökningar därmed kommer att antingen utebli eller avslås i än högre grad än i dag.

Vi menar att regeringen därmed har hanterat frågeställningen om kommuners incitament att medverka till utbyggnad av vindkraft på fel sätt, och i fel ordning.

Moderaterna menar att det krävs en ny riktning för energipolitiken – en riktning som inte ensidigt fokuserar på ett kraftslag utan som tar tag i den stora utmaningen att bygga ett elsystem med växande produktion av pålitlig och ständigt tillgänglig fossilfri elproduktion. Regeringen saknar denna helhetssyn, och de förslag som presenterats i propositionen bidrar inte heller till att möta framtidens behov av el. Propositionen bör därför avslås.

Jessica Rosencrantz (M)

John Widegren (M)

Betty Malmberg (M)

Marléne Lund Kopparklint (M)